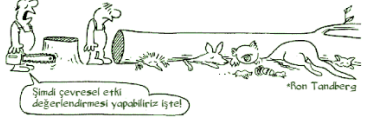

ÇED DEDIĞİN NEDİR?

Çevre Kanunu'ndan bir kuple

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

NEDİR?

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda geçmesi ile 1983'ten beri ismen; ilk ÇED Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte de 1993'ten beri fiili olarak Türk çevre yönetimi ve hukukunda yer almaktadır.

ÇED'in amacı; çevre değerlerini yıkıcı ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

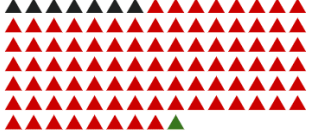
ÇED süreci yatırımcı nezdinde yatırım önünde bir engel ve ek maliyet olarak algılanmaktadır.

Önceki yönetmeliklerde herhangi bir projenin olumsuz çevresel etkisi yoksa ÇED'e tabi olmuyordu; mevcut yönetmelikle projenin çevre üzerindeki olumsuz etkileri "kabul edilebilir düzey"de ise yatırıma başlanabiliyor.

ÇED KİME GEREKLİ?

1993-2015 yılları arasında ÇED Kararları

■ ÇED olumlu (7.22%) ■ ÇED olumsuz (0.08%)

■ ÇED gerekli değildir (91.31%) ■ ÇED gereklidir (1.39%)

Çevreye etkileri tartışmalı yatırımlar planlanırken halkın ve yatırımcıların hakları, kamu yararı gözetilerek korunmalı, ÇED süreci bu ilke çerçevesinde açıkça tanımlanarak yürütülmelidir.

KİM HAZIRLAR?

Şirketlerin halkı projeye ilgili bilgilendirme yükümlülüğü, göstermelik toplantılarla geçiştirilmekte ve yasal zorunluluk hiçe sayılmaktadır.

17 yıl
ÇED olumlu kararının sıklıkla gözden geçirilmesi gerekmesine rağmen geçerlilik süresi 2 yıldan 7 yıla uzatılmıştır.

UYGUN FIYATA ÇED VERİLİR
ÇED raporları faaliyet sahibi tarafından özel hazırlanmaktadır. Bilimsel yöntem ve tekniklerle hazırlanması, güvenilir ve tarafsız olması gereken ÇED raporlarının yönetmeliğe uygun olarak hazırlanmadığı ve raporlarda yatırımcıların olumsuz etkiler göz ardı gösterildiği görülmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI
Yatırımcı ve yeterlik belgesi almış şirketler arasında doğrudan maddi ilişki olduğu için ÇED raporları yatırımcının isteği doğrultusunda hazırlanmaktadır.

1 çevre mühendisi (rapor hazırlama/değerlendirmede deneyimli)
1 mimar/mühendis
1 lisans mezunu (fizik, kimya, matematik, istatistik, biyoloji, ziraat, peyzaj mimarlığı, jeoloji, hidrojeoloji, zooloji)
1 lisans mezunu (arkeoloji, veteriner hekim, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, işletme, ekonomi, maliye, hukuk, iktisat, ekonometri, sosyoloji)
1 rapor koordinatörü (mesleği ile ilgili en az beş yıl çalışmış ve en az on adet ÇED Olumlu/Olumsuz Kararının onayında görev almış)

BİRİ AÇIKLASIN: NİYE KAPSAM DIŞI?

NELER MUAF?

*Torba yasayla muafiyet tanınan bazı projelerin, AYM'nin ilgili maddeyi iptal etmesiyle muafiyeti kalkmıştır, ancak aralarında Seçme Eleme Kriterlerine tabi olanlar vardır.

"23 Haziran 1997 tarihinden önce kamu yatırım programına alınmış projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu olan yapı ve tesisler, ÇED kapsamı dışındadır." maddesinin torba yasaya eklenerek hukukun arkasından dolanma denemeleri Anayasa Mahkemesi'nin ilgili maddedeki "...planlama aşaması geçmiş ve ihale süreci başlamış olan veya" ifadesini 03.07.2014 tarihinde iptal etmesiyle durduruldu. Ancak 6 sayılılık gerekçeli karar 1 yıl 1 gün sonra çıktı.

Yatırımcılar için en önemli unsurun zaman olduğunu biliyoruz. Bu anlamda yatırımların önünün açılması için ÇED sürecini hızlandıracaktır.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki OHAL'den sonra

ÇED, yapılacak faaliyetlerle çevreye ve doğaya verilecek zararın telafi edilebilecek kısmı için gereken harcamaları düşürmesiyle ekonomik katkılar da sağlamaktadır. Onay verilen projeler birkaç şirketin kasasını doldururken ülkenin enerji kaynaklarının sınırsızca sömürülmesi ve onarılması mümkün olmayan çevresel tahribat göz ardı edilmektedir.